

Eljárási dokumentum: Teljeskörű keretrendszer a liberális demokráciákban az iszlám extrémizmus leküzdése érdekében

-
- Visegrad Fund
-
-

A Belső Biztonsági Program középpontjában az ellen-szélsőségesség és a terrorizmus elleni küzdelem, ellenőrzöttebb migrációs politika és a hatékonyabb integrációs politika áll.

Főszerkesztő:

- Jan Stehlík, a Belső Biztonsági Program koordinátora és elemzője, az Európai Értékek Think-Tank

Szerkesztők:

- Radko Hokovský, az Igazgatóság alapítója és elnöke, a Belső Biztonsági Program vezetője, Európai Értékek Think-Tank
- Jiří Blažek, a Belső Biztonsági Program elemzője, Európai Értékek Think-Tank
- Radka Famfulová, a Belső Biztonsági Program (Európai Értékek Think-Tank) munkatársa
- Mario Nicolini, tanácsadó, Anton Tunega Alapítvány
- Aleksandra Rybinska, Varsói Intézet
- Bianka Speidl, vezető kutató, Migrációs Kutató Intézet
- Abdessamad Belhaj, kutató, Migrációs Kutató Intézet

Felülvizsgálta:

- Shmuel Bar, az IntuView alapítója és vezérigazgatója, Izrael
- Roberta Bonazzi, az Európai Alapítvány a Demokráciáért alapítója és elnöke, Belgium
- Olivier Guitta, a GlobalStrat ügyvezető igazgatója, Egyesült Királyság
- Usama Hasan, az Iszlám Tanulmányok vezetője, Quilliam Alapítvány, Egyesült Királyság
- Miroslav Mareš, a Masaryk Egyetem Politológiai Tanszékének professzora, az EU radikalizálódással foglalkozó hálózat szerkesztőbizottságának tagja, Csehország
- Alexander Ritzmann, a Brandenburgi Biztonsági Intézet munkatársa, az EU radikalizálódással foglalkozó hálózatának kommunikációs és narratívai munkacsoportjának társelnöke, Németország
- Robin Simcox, Margaret Thatcher Fellow, Heritage Alapítvány, Egyesült Államok
- Lorenzo Vidino, az Extrémizmus Programjának igazgatója, George Washington Egyetem, Egyesült Államok

A Belső Biztonsági Programot az aggasztó jelenségekre reagálva hozták létre, mint például az iszlám szélsőségesesség, a tömeges migráció és a muzulmán populációk integrációjának problémái. A Belső Biztonsági Program középpontjában az ellen-szélsőségesesség és a terrorizmus elleni küzdelem, ellenőrzöttebb migrációs politika és a hatékonyabb integrációs politika áll.

This study has been conducted thanks to the funding of the International Visegrad Fund. The International Visegrad Fund assumes no responsibility for facts or opinions expressed in this publication or any subsequent use of the information contained therein. Sole responsibility lies on the Centre Confident Czechia and on the consortium of authors of the publication.

Vezetői összefoglaló

A liberális demokráciákban megjelenő iszlám extrémizmus elleni fellépés továbbra is nyugtalanítja a politikai döntéshozókat, a biztonsági közösséget és a szélesebb közvéleményt. Ennek a dokumentumnak az a célja, hogy a liberális demokráciákban a politikai döntéshozók számára átfogó ajánlásokkal egészítse ki az iszlám szélsőségesekre vonatkozó választ és minimalizálja annak a befolyását.

Az "iszlám szélsőségesesség" (ISLEX) kifejezés az iszlám értelmezésén alapuló, a demokratikus jogállamiság alapelveinek eltörlésével és az alapvető emberi jogok eltörlésével kapcsolatos eszmékre vonatkozik. Ez a meghatározás tudatosan szubjektív a liberális demokratikus állam szempontjából.

Az iszlám szélsőséges viselkedéssel foglalkozó szereplőket a tevékenység típusa szerint sorolják be az következő szerint: a politikai erőszakot gyakorló személyek, az erőszakmentes politikai aktivizmust folytatók és azok, akik más, az alapvető emberi jogokat sértő nem politikai tevékenységet folytatnak. Ez három kategóriát eredményez:

1. **Jihadizmus:** politikai erőszak (például terrorista támadások, erőszakos lázadások)
2. **Iszlámizmus:** erőszakmentes politikai aktivizmus (például szélsőséges politikai pártok, párhuzamos jogrendszerek)
3. **Iszlám fundamentalizmus:** nem politikai szélsőséges tevékenységek (például családon belüli erőszak)

A három kategória mindegyikének vannak követői, szimpatizáns köre, változó arányban.

Az iszlám szélsőségesesség fenyegetésére válaszul, és a meglévő intézkedések elleni fellépés érdekében az iszlám szélsőségesesség elleni küzdelem átfogó modelljét javasolják. A modell három pillérből áll, mindegyik pillér különféle célokat szolgál és különböző intézkedéseket tartalmaz. Együttesen a három pillér az iszlám szélsőséges proliferáció teljes dinamikáját célozza meg, és átfogó modellt nyújt az iszlám szélsőségesesség megszüntetésére az EU bármely államában. A három pillér:

1. **Megelőzés és megoldás:** intézkedések az iszlám szélsőségesességgel szembeni rugalmasság növelésére és radikalizálódott egyének bevonására (pl. Ellentmondások, kilépési programok)
2. **Törvény végrehajtása:** intézkedések az iszlám szélsőségesek ellen (például letartóztatások, kintetikus műveletek)
3. **Az extrémista ideológia ellensúlyozása:** olyan intézkedések, amelyek minimalizálják az iszlám szélsőségesesség ideológiai tételeinek hatását (például imámok képzése, tartalomkezelés)

A fenyegetés meghatározása és koncepcionálása, valamint a megfelelő válaszok megfogalmazása számos irányelv ajánlást eredményez. Az alapvető ajánlások elsősorban a kormányok számára készültek, míg az intézkedés-specifikus ajánlások az érintett intézmények és érdekelt feleket.

Összefoglalva, a három pillérből származó ajánlások aláássák az iszlám szélsőséges források, proliferátorok és befogadását, és hosszú távon túlélnek a kezükben lévő területet.

1. Az iszlám extrémizmus fenyegetése

A kiadványban a "szélsőséges/extrémizmus" fogalmát úgy definiáljuk, mint a demokratikus jogállamiság alapelveinek és az alapvető emberi jogok elvétől kapcsolatos cselekedeteket.

Az "Iszlám extrémizmus" (ISLEX) kifejezés az iszlám értelmezésén alapuló, a demokratikus jogállamiság alapelveinek eltörlésével és az alapvető emberi jogok eltörlésével kapcsolatos eszmékre vonatkozik.¹

Az iszlám szélsőségek fenti meghatározása tudatosan szubjektív a liberális demokratikus állam szempontjából. Két kulcsfontosságú jellemzőt kell teljesíteni az egyéneknek vagy csoportoknak, akiket iszlám szélsőségeseknek kell tekinteni: 1) törekszenek a demokratikus jogállamiság alapelveinek eltörlésére vagy az alapvető emberi jogok elnyomására; és 2) ez a vágy az Iszlám legkülönbözőbb magarázataira alapul.

A meghatározás a kortárs iszlám szélsőséges csoportok sajátos ideológiai jellemzőire hagyatkozik, mint például a világi társadalmi és politikai rend elutasítása, a muszlim felsőbbrendűség iránti meggyőződés, a muzulmánok nem-iszlám politikai és jogi rendek alávetésének elutasítása, valamint a jogi, társadalmi és politikai intézmények, amelyek nem Mohammed próféta életében és tetteiben alapulnak. Ezeket és más tantételeket különböző iszlám szélsőséges csoportok különböző mértékben támogatják.

Azonban ami a liberális demokratikus jogalkotás bármely csoportját vagy egyéniségét "szélsőségesnek" definiálja, azok nem feltétlenül a sajátos jellemzők, hanem a a demokratikus jogállamiság alapvető elvének eltörlése vagy az alapvető emberi jogok eltörlése, mivel azokat a liberális demokratikus államok alkotmányos jogi hagyományai határozzák meg. Ha ez a vágy az iszlám értelmezéséből származik, a csoport vagy egyén az "iszlám szélsőséges" kategóriájába tartozik.

---

¹ A "szélsőséges" fogalma különbözik az államok között. Az Egyesült Királyság kontra-extrémista stratégiája a szélsőséges fogalmát a következőképpen határozza meg: "Az extrémizmus az alapvető értékeink szóbeli vagy aktív ellenállása, beleértve a demokráciát, a jogállamiságot, az egyéni szabadságot és a különböző hitek és hiedelmek kölcsönös tiszteletét és toleranciáját. A fegyveres erők szélsőségesé váló tagjainak halálára is felhívjuk a figyelmet." Home Office (2015): Extrémizmus Ellenes Stratégia; London: Home Office. Németországnak van egy működő definíciója, a politikai szélsőséges, amely elutasítja a demokratikus alkotmányos államot, és megszünteti vagy korlátozza demokratikus vagy alkotmányos alkotóelemét („Der politische Extremismus zeichnet sich dadurch aus, dass er den demokratischen Verfassungsstaat ablehnt und beseitigen oder ihn einschränken will – die demokratische Komponente und/oder die konstitutionelle.") Polgári oktatási szövetség: "Extremismus"; A következő címen érhető el:

<http://www.bpb.de/nachschlagen/lexika/handwoerterbuch-politisches-system/202019/extremismus>.

A szélsőségek meghatározására vonatkozó részletesebben lásd Schmid, Alex (2014): "Erőszakos és nem erőszakos extrémizmus: az azonos pénzérme két oldala"; ICCT - Hága;

A <https://www.icct.nl/download/file/ICCT-Schmid-Violent-Non-Violent-Extremism-May-2014>. címen érhető el.

1.1. Az iszlám extrémizmus koncepciója

Az iszlám szélsőségesnek hosszú története van a fejlődése során számos formában jelenik meg. Nehéz megállapítani olyan konkrét ideológiai álláspontokat, amelyeket az iszlám szélsőséges egyének és szereplők teljes spektruma megosztana. Az iszlám szélsőséges szereplőket azonban a tevékenység típusa szerint a következő szerint sorolják: a politikai erőszakot gyakorló személyek, az erőszakmentes politikai aktivizmust folytatók és az olyan személyek, akik más, az alapvető emberi jogokat sértő nem politikai tevékenységet folytatnak.

Ez három kategóriát eredményez:

1. **Jihadizmus:** politikai erőszak (például terrorista támadások, erőszakos lázadások)
2. **Iszlámizmus:** erőszakmentes politikai aktivizmus (például szélsőséges politikai pártok, párhuzamos jogrendszerek)
3. **Iszlám fundamentalizmus:** nem politikai szélsőséges tevékenységek (például családon belüli erőszak)

A három kategória mindegyikének vannak követői és rendelkeznek szimpatizáns körrel mely változó arányban jelentkezik. Vizsgáljuk meg az összes kategóriát.

1.1.1. Jihadizmus: politikai erőszak

A dzsihadizmus központosítja az erőszakos dzsihad eszméjét, és abból a meggyőződésből fakad, hogy a fegyveres küzdelemnek meg kell előznie minden nem erőszakos politikai kísérletet ahol az iszlámot hirdető akció van folyamatban. A dzsihadista irodalomban jellemző, hogy a fegyveres harc minden muszlim legfontosabb kötelessége, de mind a nem erőszakos iszlámisták (akik erőszakmentes politikai eszközökkel keresik az iszlám uralmat), mind pedig a nem politikai iszlám fundamentalisták figyelmen kívül hagyják őket (akik hangsúlyozzák a da'wát és az iszlám teológiai aspektusait). A dzsihadista ideológusok motiválják követőiket, hogy erőszakos cselekményeket kövessenek el a "hitehagyók" és a hitetlenek ellen elkövetett muszlimok ellen; nem csupán a politikai célok elérésének eszköze (a shária alapú politikai rend megteremtése), hanem a teológia igénybevételével indokolt személyes kötelesség.

A kortárs dzsihadista hagyományt Muhammad Abdussalam Faraj népszerűsítette az elhanyagolt kötelesség című könyvében², Abu Muhammad al-Maqdisi című könyvében Ennek címe A mi akhedádunk³, Abu Basir al-Tartusi⁴, Abdullah Yusuf Azzam⁵, Abu Abdullah al-Muhajir⁶, Abu Musab al-Suri⁷ és más teoretikusok.

Az elképzeléseiket számos egyén alkalmazta, köztük a tálib Mullah Omar, az iraki al-Kaida vezetője, Abu Musab al-Zarqawi, az amerikai-jemeni oktató Anwar al-Awlaki és az Al-Kaida vezetői, Osama Bin Laden és Ayman al Zawahiri⁸. Legutóbb a dzsihadista hagyomány folytatódott és bővült az iszlám állam lobogója alatt. Emlékeztet arra, hogy egyes történelmi személyiségek, mint például a 15. századi harcos

² Johannes J.G. Jansen (1986): *The Neglected Duty: The Creed of Sadat's Assassins and Islamic Resurgence in the Middle East*; New York: MacMillan.

³ Wagemakers, Joas (2012): *A Quietist Jihadi: The Ideology and Influence of Abu Muhammad al-Maqdisi*; Cambridge: Cambridge University Press.

⁴ Lohlker, Rüdiger (ed.) and Tamara Abu-Hamdeh (2014): *Jihadi Thought and Ideology*; Berlin: Logos Verlag.

⁵ McGregor, Andrew (2003): "Jihad and the Rifle Alone: 'Abdullah 'Azzam and the Islamist Revolution"; *Journal of Conflict Studies*, Vol. 23, No. 2.

⁶ Winter, Charlie and Abdullah K. Al-Saud (2016): "The Obscure Theologian Who Shaped ISIS"; *The Atlantic*; Accessed at <https://www.theatlantic.com/international/archive/2016/12/isis-muhajir-syria/509399/>.

⁷ See Cruickshank, Paul and Mohannad Hage Ali (2007): "Abu Musab Al Suri: Architect of the New Al Qaeda"; *Studies in Conflict & Terrorism*; Vol. 30, No. 1, pp. 1-14. Also see Hamid, Mustafa and Leah Farrall (2015): *The Arabs at War in Afghanistan*; London: Hurst Publishers.

⁸ Kepel, Gilles (2006): *Jihad: The Trail of Political Islam*. London: I.B. Tauris.

és író Abu Zakaryya al-Dimashqi al-Dumyati (Ibn Nuhaas)⁹, tekinthető a dzsihádisták hagyomány részének.

Az erőszakos iszlám szélsőséges hagyomány is létezik Shia Islamban, leginkább Iránnal és a Ruhollah Khomeini¹⁰ által vezetett iszlám forradalom kapcsán. Khomeini megközelítése meglehetősen különbözik a fenti ideológusokhoz képest, de mindazonáltal kielégíti az iszlám szélsőségesesség kulcsfontosságú meghatározó elemeit. Mind a Khomeini mozgalom, mind az iráni rezsim szélesebb körben alkalmazza a politikai erőszakot a céljaik alátámasztására.

A dzsihádisták elmélete nem csak számos erőszakos szervezetet idézett elő idővel, hanem erőszakos katalizátorként szolgált egyes iszlám fundamentalisták és iszlámisták számára, akik az erőszakos dzsihádisták céljaik és ötleteik megvalósításának egyik lehetséges módjaként szolgált. A dzsihádisták doktrínereket támogatói ezért jelentős veszélyt jelentenek a nemzetbiztonságra.

1.1.2. Az iszlámizmus: erőszakmentes politikai aktivizmus

Az iszlámizmus magában foglalja azokat az elméleteket és gyakorlatokat, amelyek az iszlám vallási törvények implantációs alapelvekbe való átültetésére irányulnak és épülnek, így hatékonyan átdolgozzák az adott állam politikáját az iszlám politikába. Az iszlám szereplők jellemzően az iszlámot nemcsak vallásként érzékelik, hanem gyakorlati útmutatóként a társadalom rendezésére és irányítására olyan módon, amely de facto elnyomja az egyéni jogokat és szabadságokat az isteni szabály megteremtésében. Az iszlámizmus végső célja általában az iszlám elveken és törvényeken alapuló politikai rend létrehozása, világi és nem iszlám interferenciák nélkül.

Az iszlám mozgalmak pontos tételei és tevékenységei régiókban és nemzetekenként különböznek. Az arab világban kiemelkedő iszlám gondolkodók közé tartozik a Muszlim Testvériség alapítója, Hassan al-Banna¹¹, a Hizb ut-Tahrir csoport Taqiuddin al-Nabhani¹² alapítója és Sayyid Qutb¹³ iszlám teoretikus. Pakisztánban és Dél-Ázsiában az iszlámot a Jamaat-e-Islami Sayyid Abul A'la Mawdudi¹⁴ és további személyek támogatják¹⁵.

Míg a fenti számok különböznek a tanítások részleteinek egy részében, az iszlám vallási törvények implantációs elvének vágya a lakóhelyük országainak politikai rendszerére oszlik, tekintet nélkül a világi és a liberális demokratikus értékekre¹⁶. Az iszlámisták számára az Iszlám államnak nem csupán a szabályt és a jogrendet kell meghatároznia, hanem az emberek¹⁷ mentalitását és szellemét is át kell alakítania. Az iszlám tehát politikai ideológia, valamint a lelki hit formája¹⁸. Ennek eredményeképpen megszűnik az Isten és az ember közötti belső kapcsolat kérdése, valamint az ember és a társadalom közötti kapcsolat is.

Az iszlám megközelítése a demokráciához különbözik, egyes csoportok nyíltan elutasítják a fogalmat¹⁹, és mások elfogadják azt a legális formában, amely azonban alárendeltje Sharia²⁰. A gyakorlatban az

⁹ See Maher, Shiraz (2016): *Salafi-Jihadism: The History of an Idea*; London: Penguin Books.

¹⁰ Adib-Moghaddam, Arshin (2014): *A Critical Introduction to Khomeini*; New York: Cambridge University Press.

¹¹ El-Awaisi, Abd al-Fattah Muhammad (1998): "Emergence of a Militant Leader: A Study of the Life of Hasan al-Banna, 1906–1928"; *Journal of South Asian and Middle Eastern Studies*, Vol. 22, No. 1.

¹² Baran, Zeyno (2004): *Hizb ut-Tahrir: Islam's Political Insurgency*; Washington DC: Nixon Center.

¹³ Musallam, Adnan A. (2005): *From Secularism to Jihad: Sayyid Qutb and the Foundations of Radical Islamism*; Westport, CT: Praeger.

¹⁴ Larson, Warren Fredrick (1998): *Islamic Ideology and Fundamentalism in Pakistan*; Lanham, MD: University Press of America.

¹⁵ Az iszlámizmus részletesebb áttekintéséhez lásd Akbarzadeh, Shahram ed. (2012): *Routledge A politikai iszlám kézikönyve*; London: Routledge.

¹⁶ A fenti számok nagy része illiberális és nem demokratikus körülmények között működik. Mindazonáltal az iszlám szélsőségesek által továbbfejlesztett tanítások világosan ellenzik a liberális demokrácia alapelveit.

¹⁷ Néhány vizsgálat rámutat a marxista-leninista hasonlóságra, az elképzelés "az új ember megteremtése" és a "munkások tudatosságának növelése" volt. Lásd Hansen Henrik és Peter Kainz (2007): "Radikális iszlám és totalitárius ideológia: Sayyid Qutb iszlámizmusának összehasonlítása a marxizmussal és a nemzeti szocializmussal"; *Totalitárius mozgalmak és politikai vallások*, 11. 8. 1. szám.

¹⁸ Lásd még: "7. fejezet: A Shariák alapelvei: Shari'a - Az egyetlen és örök törvény"; Sayyid Abul A'la Mawdudi (1980): *Az iszlám megértése*; London: Brit Iszlám Misszió.

¹⁹ Például Hizb ut-Tahrir. Lásd például Hizb ut-Tahrir (2010): "Demokrácia a válságban"; a Hizb ut-Tahrir Britain kiadványa; A <http://www.hizb.org.uk/resources/whitepapers/democracy-in-crisis/> címen érhető.

²⁰ Például a Muszlim Testvériség. Lásd Vidino, Lorenzo (2010): *Az Új Nyugati Muzulmán Testvériség*; New York: Columbia University Press.

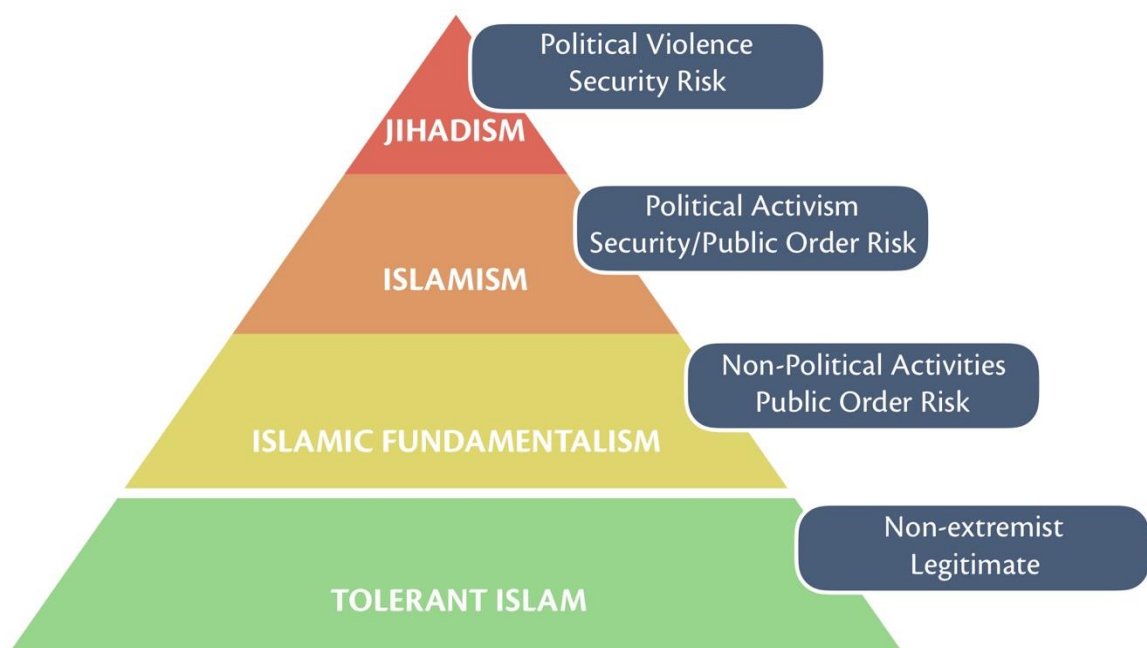
iszlám nézet olyan társadalmakat támogat, ahol az egyéni jogok és szabadságok a liberális demokratikus alkotmányos rendszerekben fogalmazódnak meg, ha nem kompatibilisek az iszlám normák értelmezésével. Az iszlám egy totalitárius ideológiát mutat be, ahol az iszlám a domináns eleme nemcsak a politika területén mutatkozik meg, hanem az emberi élet összes aspektusában is. Emiatt az iszlám egyének és szervezetek nyilvánvaló kockázatot jelentenek a közrendre. Ahol a tanításuk aláássa a liberális demokratikus rend biztonságát, veszélyt jelent a nemzetbiztonságra is.

1.1.3. Az Iszlám Fundamentalizmus: Nem Politikai Tevékenységek

Az iszlám fundamentalisták tipikusan sokban hasonlítanak, teológiai és ideológiai jellegzetességüknél fogva az iszlám követőihez, de nem vállalnak politikai tevékenységet ezek eléréséhez. Az iszlám fundamentalista rendszerint az Iszlám források megértésén alapul, más források, a hit és más értelmezéseinek elutasítása. Az észlelt iszlám módszerek gyakorlati alkalmazása, függetlenül attól, hogy összeegyeztethető-e az egyéni szabadság, az emberi méltóság és a törvény előtti egyenlőség elveivel, ahogy azt a liberális demokratikus alkotmányos rendszerek fogalmazzák meg.

1. ábra: Az iszlám extrémizmus koncepciólása

Az extrémizmus típusának differenciálása az elsődleges cselekvőaktivitással

Ez egyes iszlám fundamentalistát vezet rá olyan tevékenységekre, amelyek megfelelnek a szélsőségesség fogalmának, bár a politikai színtéren kívül. Például a családon belüli erőszak és a nőkkal való visszaélés megmagyarázott az iszlám szentírás szerint, vagy a gyűlölet előmozdítása egy olyan embercsoportból, amely korán verseket terjeszt és hirdet.

Ebbe a kategóriába tartoznak azok a csoportok is, amelyek elutasítják az erőszak használatát és a politikától való tartózkodást, de visszautasítják a nyugati liberális demokráciát és olyan magatartást tanúsítanak, amely hátrányosan befolyásolja a társadalmi kohéziót a nyitott társadalomban.²¹

²¹ A Salafizmus csoportjairól szóló párbeszédet lásd Wiktorowicz, Quintan (2006): "A Salafi Mozgalom Anatómiája"; Konfliktusokkal és terrorizmussal kapcsolatos tanulmányok; 29. szám, 207-239. Oldal.

Az iszlám fundamentalista egyének és szervezetek gyakran elutasítják az erőszak²² alkalmazását, és a vallási tevékenységeket a politikai aktivizmussal szemben előnyben részesíthetik. Az iszlám szélsőségesség antidemokratikus és antropológista tételeinek előmozdításával és legitimitációjával a közvélemény és a vallásos diskurzusban az iszlám fundamentalisták aláássák a liberális demokráciát és termékeny talajt biztosít az iszlám és a dzsihádzmus növekedéséhez. Az iszlám fundamentalizmus tehát veszélyt jelent a közrendre.

A három kategória közötti kapcsolatot egy piramissal ábrázoltuk (lásd 1. ábra). Meg kell jegyeznünk, hogy az 1. ábra az iszlám szélsőségek diszkriminációja az aktivitási típusok szerint, nem pedig a radikalizálódás alapján.

A nem-szélsőséges iszlám kifejezéseinek sokféleségét a toleráns iszlám alsó kategóriája szemlélteti. Ez a kategória magában foglalja az iszlám minden olyan értelmezését, amely tolerálja az alternatív értelmezések létezését, valamint más vallásokat és világnézeteket, és az egyéni szabadság, az emberi méltóság és a törvény előtti egyenlőség elvével összhangban, a liberális demokratikus alkotmányos rendszereit. A toleráns európai muzulmánok különös védelmet élveznek a biztonságuk és a lelkiismeret szabadsága iránt, mivel gyakran az iszlám szélsőségesek célpontjává válnak (akik arra töreksenek, hogy felvegyék az ügyükbe, vagy támadják őket eretnekként) és a muzulmánellenes szélsőségesek (akik hamisan minden Muszlim embert potenciális terroristákként ítélnek meg).

2. A közegészségügyi modell alkalmazása az iszlám extrémizmus ellen

A fent leírt iszlám szélsőségesség fenyegetésére válaszul, és a meglévő intézkedések elleni fellépés érdekében az iszlám szélsőségesség elleni küzdelem átfogó modelljét javasolják.

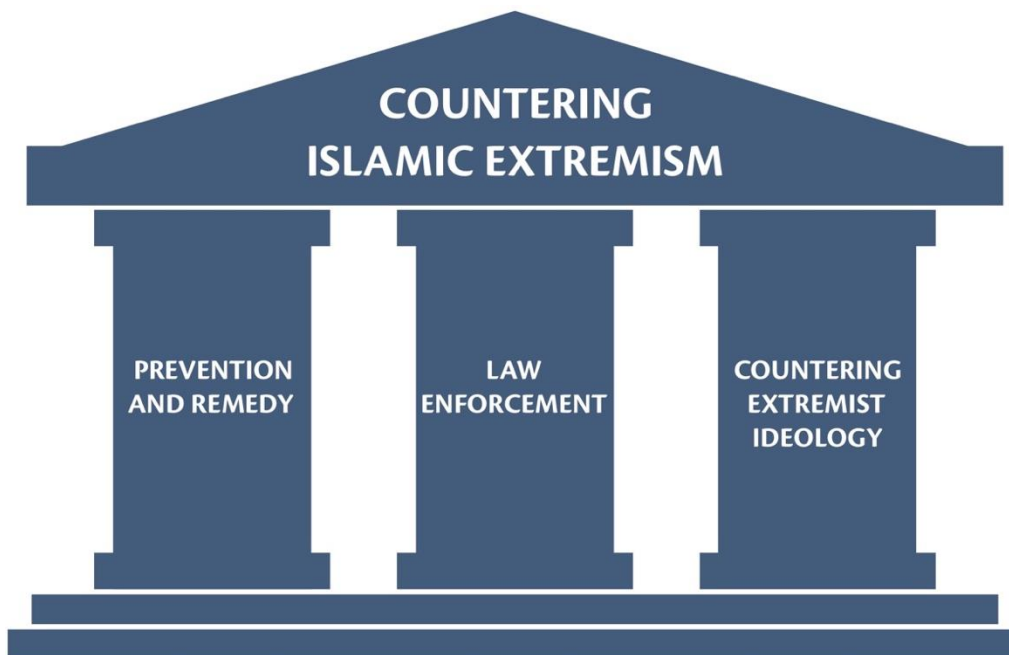
A modellt a közegészségügy gyakorlata inspirálja a betegségek három fronton történő egyidejű leküzdésére: a sérülékeny populációk rugalmasságának növelésével és a fertőzöttek gyógyításával, a betegség elterjedésének szabályozásával (a vektorral fertőző betegségek esetében a betegség korlátozásával szaporító vektor) és a betegség kórokozó súlyosságának csökkentésével.

---

²² Bár nem minden esetben. Egyes iszlám fundamentalisták kérhetik a nem politikai erőszak alkalmazását, pl. gyermekek és nők elleni családon belüli erőszak.

3. ábra: Az iszlám extrémizmus nemzeti stratégiák elleni küzdelmének három pilléres modellje

A modell három pillérből áll, mindegyik pillér különféle célokat szolgál és különböző intézkedéseket tartalmaz. A három pillér együttesen az iszlám szélsőséges proliferáció egész dinamikáját célozza meg, és átfogó modellt nyújt az iszlám szélsőségesség megszüntetésére az EU bármely államában. A három pillér:

1. **Megelőzés és megoldás:** intézkedések növelése az iszlám szélsőségességgel szembeni és radikalizálódott egyénekkel való fellépés (pl. Ellentmondások, kilépési programok)
2. **Törvény végrehajtása:** intézkedések az iszlám szélsőségesek ellen (például letartóztatások, kintikus műveletek)
3. **Az extrémista ideológia ellensúlyozása:** olyan intézkedések, amelyek minimalizálják az iszlám szélsőségesség ideológiai tételeinek hatását (például imámok képzése, tartalomkezelés)

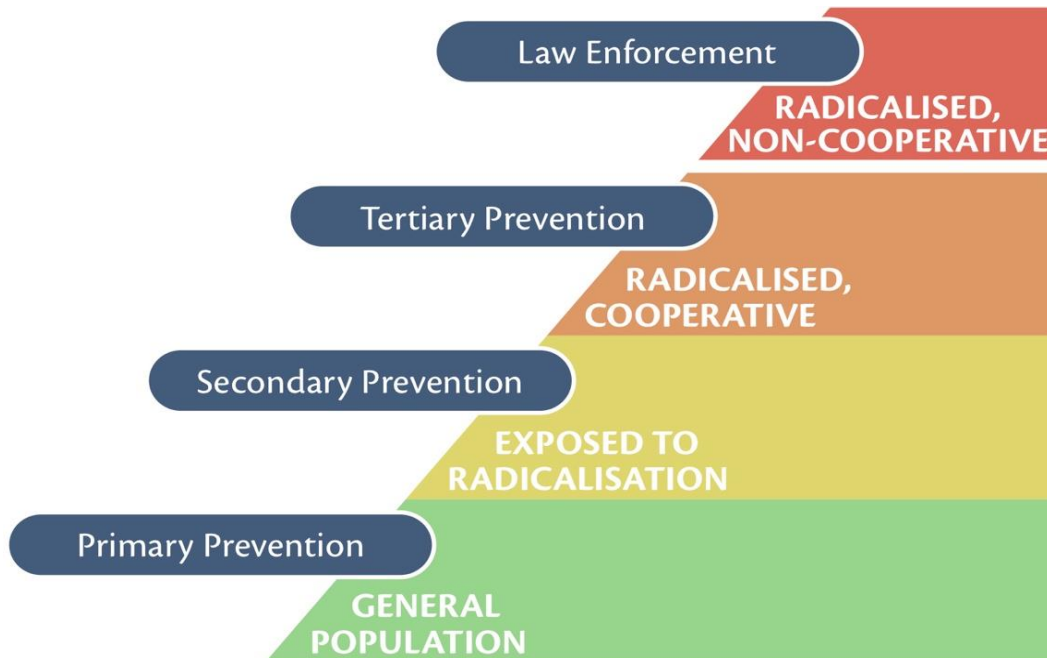
A teljes modellt az 3. ábra szemlélteti. Vizsgáljuk meg az egyes pilléreket.

2.1. Megelőzés és Megoldás

A Megelőzés és Megoldás pillére a népegészségügyi gyakorlat által ihletett, hogy a fogékony populációk körében növekszik a betegségekkel szembeni ellenálló képesség. A megelőzés és megoldás pillérének általános kulcsfontosságú megkülönböztető jegye az, hogy az ebben a pillérben szereplő intézkedéseket a célcsoport vagy az egyén önkéntes beleegyezésével használják. Azokban az esetekben, amikor a kezelést elutasítják vagy nem alkalmazzák (például ha az egyén nem hajlandó együttműködni vagy erőszakos tevékenységet folytat), helyette a Törvényhozás pillérben található eszközöket kell használni.

4. ábra: Az iszlám extrémizmus megelőzése és orvoslása

Az intézkedések differenciálása célcsoportonként

A Megelőzés és Megoldás munkáját három szinten kezelik: elsődleges, másodlagos és tercier.

Az iszlám szélsőségeség elsődleges megakadályozása a radikalizálódás előtt fokozza a szélsőségeséggel szembeni ellenállóképességet. Az elsődleges megelőzési stratégiák az egész közösségeket célozzák meg az iszlám szélsőségeség elterjedése mögött rejlő társadalmi, politikai, gazdasági és egyéb csoportfaktorokkal szemben. Az elsődleges megelőzési stratégiák végső célja az, hogy a szélesebb közönséget "beoltják" a szélsőségeséggel szemben olyan mértékben, hogy további rekrutálási lehetőséget a minimálisra csökkentsék.

A másodlagos megelőzés a gyökeresedő radikalizálódást célozza meg. Olyan gyakorlatokat is magában foglalhat, mint a radikalizálódás veszélyének kitett fiatalokkal való kapcsolattartás, az iszlám szélsőségesek által célzott egyének és csoportok ellen irányuló üzenetküldő programok, valamint a muszlim populációk képzésének az iszlám szélsőségesek tevékenységének elismerése és elutasítása érdekében. A másodlagos megelőzés végcélja az iszlám szélsőségeségnek való kitettség veszélyének megszüntetése, és ezáltal a radikalizálódás gátlása.

A tercier prevenció radikalizálódott csoportokkal és egyénekekkel foglalkozik. Olyan intézkedéseket tartalmaz, mint a kiábrándult szélsőségesek kilépési programjai és a meggyőzött szélsőségesek radikalizálódási programjai. A végső cél az iszlám szélsőségesek számának minimalizálása a radikalizálódás révén. Elengedhetetlen, hogy a tercier prevenció csak azokra vonatkozik, akik hajlandóak együttműködni. Azok, akik nem hajlandóak együttműködni, azokkal bűnüldözési intézkedésekkel kell tovább foglalkozni.

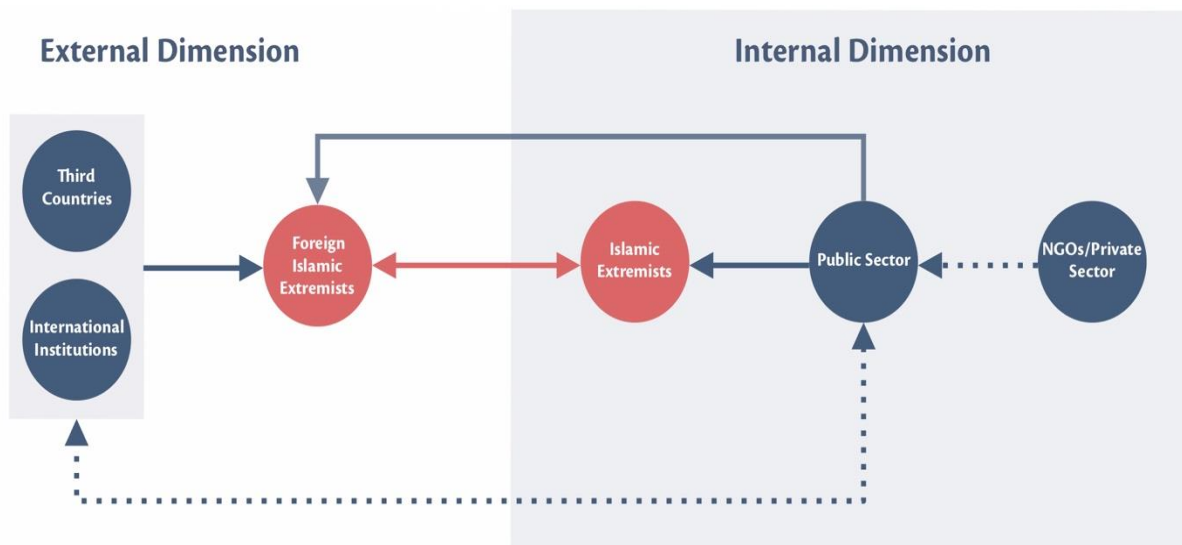
A megelőző és orvosló intézkedések háromszintű megkülönböztetését a 4. ábrán a törvényhozó intézkedésekkel együtt mutatjuk be, amelyeket a nem együttműködő csoportokkal és egyénekekkel szemben alkalmazni kell.

2.2. Törvény végrehajtó pillér

A bűnüldözési pillért a betegség terjedését lehetővé tevő vektorok ellenőrzése közegészségügyi gyakorlata ihlette. Hasonlóképpen, az iszlám szélsőséges megakadályozására irányuló erőfeszítéseket ki kell egészíteni proaktív intézkedésekkel az iszlám szélsőségesek ellen, akik az iszlám extrémizmus mögött rejlő ideológiát terjesztik a napirendük előmozdítása érdekében, és nem hajlandók együttműködni a megelőző szakemberekkel.

5. ábra: Az iszlám szélsőség szereplői elleni törvény végrehajtása

A hazai és nemzetközi szereplők

Az iszlám szélsőségesek olyan személyek, akik korábban megelőző eszközökkel megközelíthetők voltak, de mára annyira radikalizálódtak, hogy a megelőzés már nem lehetséges, mert elutasítják őket, vagy mert erőszakos szélsőséges tevékenységet folytatnak.

Ez egy másik megközelítést javasol (az 5. ábrán látható), amely nem az önkéntes megelőzésre és a jogorvoslatára, hanem a szélsőségesek a bűnüldöző eszközök alkalmazásával való befolyásolásának önkéntelen ellenőrzésén alapul.

A gyakorlatban az ebben a pillérben található intézkedéseket elsősorban a bűnüldöző szervek és a hírszerző szolgálatok végzik. Az állam egyéb szervei, például a pénzügyminisztériumok, a diplomáciai szolgálatok és a védelmi erők is részt vesznek más államokkal és nemzetközi szervekkel való együttműködésben, valamint a hazai szereplők, akik kiegészítő szerepet játszanak az iszlám szélsőségesek azonosításában.

2.3. Az extrémista ideológiai pillér ellensúlyozása

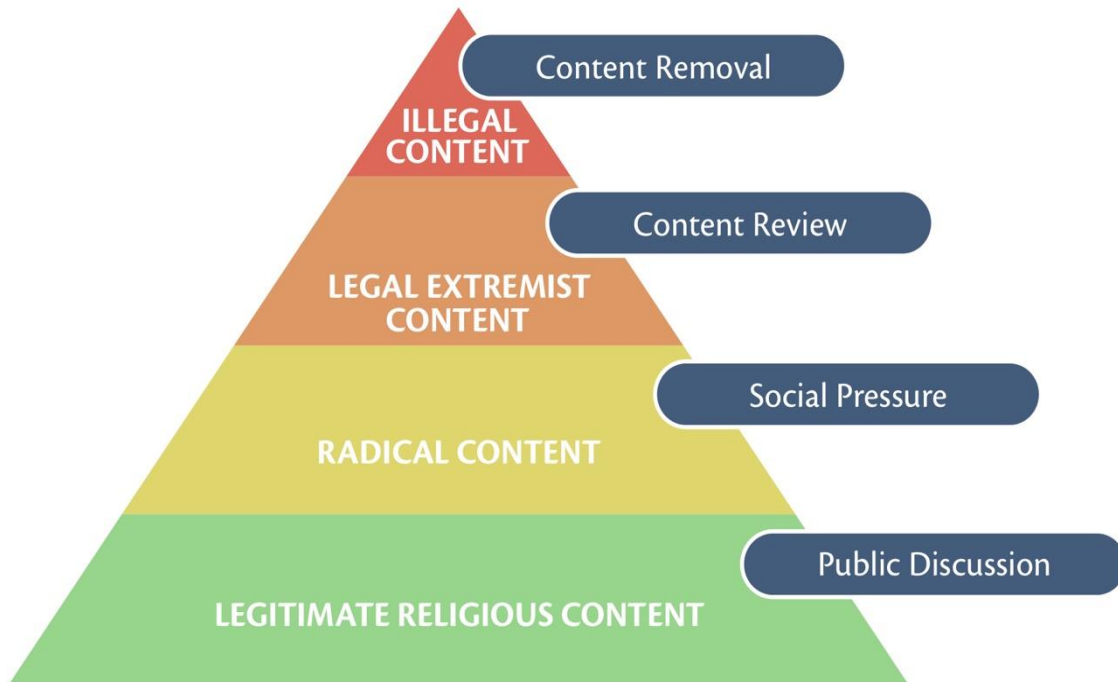
Az Ellentétes Extrémista Ideológia pillérét a betegség kórokozója elleni védekezés közegészségügyi gyakorlata ihlette. A megelőzés és megoldás pillérétől eltérően, amely konkrét csoportokat és egyedeket céloz meg, amelyek a kórokozó által kitett vagy fertőzöttek, ez a pillér az iszlám szélsőséges ideológiai elveinek minimálisra csökkentését célozza önmagában.

Az iszlám szélsőséges ideológia elleni küzdelem nem önkéntes, sem önkéntelen, mivel nem az egyénekre és a csoportokra, hanem az iszlám szélsőség mögött rejlő forrásokra, szimbólumokra és tantételekre irányul. A pillérből eredő egyedi intézkedések számos szereplő által lettek prezentálva, többek között a civil társadalmi szervezetek, a magánszektor szervezetei és a bűnüldözési szolgálatok.

Az állam szerepe korlátozottabb, mint a másik két pillérben. Az ötletek teljes körű cenzúrája, bármennyire radikális, elfogadhatatlan.

6. ábra: Az iszlám szélsőséges ideológia leküzdése

Az extrém tartalmak súlyosság szerinti differenciálása

Ezenkívül az alkalmazandó intézkedés típusa függ a meghatározott tartalom típusától. Az általános vallási tartalom a nyilvános vita legitim része, és nincsenek konkrét, szélsőséges intézkedések a propagáció korlátozására vagy megakadályozására. Olyan tartalmat, amely a társadalom egyes szektoraiban vitát okoz, vagy radikálisnak tűnik, a civil társadalmi szervezetektől és még a közintézményektől is nyomást gyakorolhat, de nem akadályozhatja meg, mivel továbbra is a szólásszabadság törvényének a védelme alatt áll.

Olyan nyilvánvalóan szélsőséges tartalom esetén, amely egyértelműen azonosított ideológiai attitűdöket tartalmaz, amelyek eltérnek az alkotmányos normáktól, intoleranciát és az alkotmányos demokratikus elveket hordoznak, szakértői felülvizsgálatot kell folytatni a jogszerűségnek a hatályos jogszabályok szerinti értékelésére. Ha a tartalom illegálisnak tekinthető, azt el kell távolítani.

A fenti megkülönböztetések összegyűjthetők egy piramisba is (6. Ábra)

3. Politikai intézkedések és ajánlások

3.1. Alapvető javaslatok

1. **NEMZETI KORMÁNYZATOK, POLITIKAI KÉPVISELŐK:** Az "iszlám szélsőségesség" kifejezés elfogadása. Az iszlám szélsőségesség fogalmát az iszlám, a dzsihádzmus és az iszlám fundamentalizmus köré csoportosítja, és így a szélesebb fenyegetés meta-leírójaként szolgál.
2. **NEMZETI KORMÁNYZATOK, POLITIKAI KÉPVISELŐK:** Elutasítja a nyilvános viták korlátozására irányuló kísérleteket. Az iszlám szélsőségesség és az okok becsületes vitájának elkerülése erősíti a szélsőjobb oldali populista mozgalmakat, amelyek kihasználják a fő politikai pártok képtelenségét az iszlám szélsőségesség megnevezésére és megvitatására, a politikai korrektségtől való félelem miatt.
3. **NEMZETI KORMÁNYZATOK, POLITIKAI KÉPVISELŐK:** Felismerni az iszlám szélsőségesség megelőzésének szükségességét. Ha nem ad választ az iszlám szélsőségesség - az iszlám, az iszlám fundamentalizmus és a dzsihádzmus - három elemének egyikére, aláássa az egész stratégia hatékonyságát.
4. **NEMZETI KORMÁNYOK:** A szélsőségesek megismerése. Minden államnak tudatában kell lennie az iszlám szélsőségesek tevékenységeivel. Miközben a hírszerző szolgálatok jellemzően sikeresen azonosítják az aktív iszlám szélsőséges hálózatokat, más kulcsfontosságú érdekelteknek is hozzáférést kell biztosítani a fenyegetés terjedelmével kapcsolatos általános ismeretekhez.
5. **NEMZETI KORMÁNYOK:** Ismertessük az állam alapvető értékeit. Az állam alapvető értékeinek elfogadása az európai muzulmánoknál nehezebbé válik, ha ezek az értékek megmaradnak. Az EU tagállamaiban ez lényegében az egyéni szabadság, az emberi méltóság és a törvény előtti egyenlőség értékeiből áll.
6. **NEMZETI KORMÁNYOK:** Nemzeti terrorizmusellenes koordinátor szerepének megteremtése. A koordináló intézmény feladata az lenne, hogy kezelje és végezze el a nemzeti stratégiában meghatározott ellentmondás-ellenes feladatokat, valamint koordinálja a különböző hazai és külföldi közönség felé irányuló stratégiai kommunikációt.
7. **NEMZETI KORMÁNYOK:** Nemzeti stratégia kidolgozása az iszlám szélsőségesség ellen. Az e téren tett erőfeszítéseknek hosszú távú, átfogó stratégia formájában kell lenniük. Világosan meg kell határozni a kormányzati szervek és partnerek ellentétes szerepeit és felelősségét.

3.2. Megelőzési és orvoslási ajánlások

3.2.1. Elsődleges Precenzió Intézkedések

8. **NEMZETI KORMÁNYZATOK:** A szélesebb közönséget célzó iszlám szélsőséges propaganda leküzdése. A civil társadalomnak és a kormányzati erőfeszítéseknek is szerepet kell játszaniuk az iszlám szélsőségesek propagandájával szemben, amely a teljes lakosságot célozza.
9. **OKTATÁSI SZOLGÁLTATÁSOK:** Az ellen-szélsőségességgel foglalkozó workshopok szervezése az iskolákban. A fiatalokat az iszlám szélsőségesség veszélyeiről kell tanítani.
10. **RENDŐRSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK:** A "közösségi rendőri" modellek legjobb gyakorlatainak végrehajtása. A közösségi rendőrség megelőző szerepet töltsön be abban az értelemben, hogy az embereket oktatni és mobilizálni tudja, mielőtt a probléma kibontakozna.

3.2.2. Másodlagos Precenzió Intézkedések

11. **RENDŐRSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK:** Szakirodalmi anyag összeállítása az iszlám szélsőséges befolyás felismerésére. Az iszlám szélsőségességet rutinszerűen terjednek az irodalom, az iskolai tantervek, az iszlám szélsőségesekkel való közvetlen kommunikáció és más, gyakran figyelmen kívül hagyott horizontális csatornákon keresztül.
12. **RENDŐRSÉGI / VÉDELMI ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI SZOLGÁLTATÁSOK:** Össze kell állítani az intervencióra kész érdekeltek nemzeti forráslistáját. A képzett és ellenőrzött kormányzati és nem kormányzati szervezetek listája hasznos lehet a lehetséges beavatkozások legjobb erőforrásainak kiválasztásához.
13. **RENDŐRSÉGI / OKTATÁS / SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK:** Világos kommunikációs csatornák létrehozása az iskolák, a szociális szolgáltatások és a rendőrség (SZSZR-csatornák) között. Az iskoláknak, a szociális szolgálatoknak és a rendőrségnek világos kommunikációs csatornával kell rendelkezniük ahhoz, hogy gyorsan cserélhessenek információkat az azonosított egyénekről vagy csoportokról, akik az iszlám extrémizmust reprezentálják.
14. **RENDŐRSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK:** Világos értesítési csatornák létrehozása valamennyi érintett szereplő számára. Gondoskodni kell arról, hogy a szülők, a tanárok, az ifjúság, a klub dolgozói, a szociális munkások akik megfigyelői lehetnek az ilyen radikális megmozdulásoknak, számukra is elérhető csatornák álljanak rendelkezésre a hatáskörükbe tartozó gyanús esetek riportolására.
15. **OKTATÁS / SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK:** Meggyőződés, hogy a radikalizálódási megfigyelők jól képzettek és felszereltek. Az oktatási és felügyeleti személyzet oktatása a radikalizálódás jobb megértésével foglalkozik és segíti őket a fejlődés korai szakaszában a radikálizálódást észlelni. Az iskoláknak egyértelmű eljárásokra van szükségük a radikalizálódás esetleges kezelésével kapcsolatban.
16. **SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK, GAZDASÁGI TÁRSADALOM / VALLÁSI SZERVEZETEK:** Vegyen részt a veszélyeztetett populációkat célzó ellentmondó beszámolókkal. Azokban az esetekben, amennyiben a szélsőséges beszéd nem kriminális jellegű, de további szélsőségekhez vezethet, azt kormányzati és nem kormányzati szervezetek is aktívan vizsgálniuk kell.
17. **FEGYHÁZ SZOLGÁLTATÁSOK:** Biztonságos és rendezett börtönök biztosítása. Számos ország tapasztalata azt mutatja, hogy a túlszűfolt és nem biztonságos börtönök hozzájárulnak a radikalizálódás folyamatához, mivel az ilyen iszlám szélsőségesek könnyebben kihasználják ezt a környezetet.

18. **FEGYHÁZ SZOLGÁLTATÁSOK:** A börtönök személyzetének kiképzése a radikalizálódás jeleinek felismerésére. A börtönben dolgozó személyzetnek fel kell ismernie az iszlám szélsőséges szimbólumokat és irodalmat, valamint az iszlám szélsőségesség radikalizálódásának jeleit.
19. **MENEDÉK / SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK:** A menekültekre vonatkozó jelentéstételi, beavatkozási és támogatási mechanizmusok végrehajtása. A megelőző erőfeszítések részeként világos mechanizmusokat kell bevezetni a radikalizálódás veszélyével járó menekültek azonosítása érdekében.

3.2.3. Tercier megelőző intézkedések

20. **MENEDÉK / FEGYHÁZ / RENDŐRSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK:** A büntetés-végrehajtási intézetekben, a menekült központokban és más veszélyeztetett területeken megfigyelt a radikalizálódott személyek. Az e területen való fellépés lehetővé teszi az iszlám szélsőségesség szabad terjedését, ami hosszú távon jelentős problémákhoz vezet.
21. **RENDŐRSÉGI / SZABÁLYOZÁSI SZOLGÁLTATÁSOK:** Létre kell hozni egy nemzeti szélsőségesség elleni csapatot. A nemzeti csapat felhasználhatja az egyéb beavatkozással kapcsolatos érdekelt felek listáját (lásd az Elsődleges Megelőzés ajánlásai).
22. **RENDŐRSÉGI / SZABÁLYOZÁSI SZOLGÁLTATÁSOK:** Kilépési program létrehozása. A kilépési programok olyan kiábrándult szélsőségesek számára készültek, akik nem szegték meg a törvényt, és nem jelentenek biztonsági kockázatot sem.
23. **RENDŐRSÉG / SZOCIÁLIS / SZOLGÁLTATÁSOK, GAZDASÁGI TÁRSADALOM / VALLÁSI SZERVEZETEK:** Csökkentse a szimpatizánsok számát az iszlám szélsőségességgel. Intézkedni kell a helyi muszlim populációk hatékony értékintegrációjának elérésében, és ezzel egyidőben az iszlám szélsőségesekkel való kooperáció megszüntetésére való törekvésben.

3.3. Rendészeti végrehajtási ajánlások

24. **NEMZETI KORMÁNYZATOK:** Az iszlám szélsőségességgel kapcsolatos bűncselekmények büntetés-végrehajtásának növelése. Számos EU-tagállamban az iszlám szélsőségekhez kapcsolódó büntetések mértéke aggasztóan alacsony.
25. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI SZOLGÁLTATÁSOK:** A hatékony terrorizmusellenes terv biztosítása. Európa legfontosabb rövid távú célja a biztonság megőrzése és annak biztosítása, hogy a bűnüldöző szervek megfelelő eszközökkel rendelkezzenek a munkájuk elvégzéséhez.
26. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI / HATÁR SZOLGÁLTATÁSOK:** Az EU-ban tartózkodó külföldi iszlám szélsőségesek deportálása. Ha egy harmadik országbeli állampolgár az EU-n belül az iszlám szélsőségeseket szaporítja, deportálnia kell származási országukba.
27. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI / HATÁR SZOLGÁLTATÁSOK:** A külföldi iszlám szélsőségesek bejutását az EU-ba. A külső (schengeni) határt átlépő külföldi iszlám szélsőségesek azonosítása után a bevándorlási hatóságoknak vissza kell tartani őket, és vissza kell térniük a származási országukba.
28. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI SZOLGÁLTATÁSOK:** össze kell állítani a hazai iszlám szélsőségesek listáját, és meg kell osztani azt más uniós tagállamokkal. A listát meg kell osztani a többi tagállam nemzeti hatóságaival annak érdekében, hogy az összes EU-tagállam tudatában legyen a szélesebb tekintetben vizsgált európai iszlám szélsőséges jelenséget.
29. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI / HATÁR SZOLGÁLTATÁSOK:** Az iszlám szélsőségesek szabad mozgásának korlátozása más uniós tagállamokból. Az iszlám szélsőségesek

azonosítása egy másik EU-orozágból, a nemzeti hatóságoknak meg kell tagadniuk a belépést a belső határokon át, vagy a közrenddel kapcsolatos kockázatok miatt deportálniuk kell őket.

30. **POLITIKAI / HÍRSZERZÉSI SZOLGÁLTATÁSOK:** Iszlám szélsőséges szervezetek megnevezése. Nyilvánvaló, hogy a szélsőséges szervezeteket proaktív módon el kell tiltani, mielőtt sikerülne átadni a gyűlöletes üzeneteket a célközönségnek.
31. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI SZOLGÁLTATÁSOK:** Az iszlám szélsőség finanszírozásának leállítása. Az erőszakosmentes iszlám szélsőség finanszírozása továbbra is nagymértékben megmaradt. A mecsetek és az iszlám egyesületek külföldi finanszírozását jobban felügyelni és tiltani kell, ha alapos okkal feltételezhető, hogy az iszlám szélsőségességet szponzorálják.
32. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI SZOLGÁLTATÁSOK:** Vonjuk el az együttműködést a nem erőszakos iszlám szélsőségesekkel. Az ilyen együttműködés hosszú távon kontraproduktív, mivel lehetővé teszi az iszlám és az iszlám fundamentalista szereplők számára, hogy könnyen befolyásolhassák a muzulmán populáció többi részét, és beintegrálódjanak a közintézményekbe.
33. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI SZOLGÁLTATÁSOK:** Azonosítsa és tiltsa le a párhuzamos jogrendszerek kiépítését. Az állam monopóliumának jogi és igazságügyi kérdésekre való felosztására tett kísérleteit a lehető leghamarabb le kell állítani.
34. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI / HATÁR SZOLGÁLTATÁSOK:** Hamis menedékkérők felderítése. Az utóbbi években több, az EU-ba menekülteként belépő dzsihadista eseményekről számoltak be, és egyes esetekben terrortámadásokhoz vezettek európai területen. Szükség van a bűnügyi és hírszerző szolgálatoknak a menekültek alapos ellenőrzésére.
35. **RENDŐRSÉGI / HÍRSZERZÉSI / MENEDÉK SZOLGÁLTATÁSOK:** Meg kell akadályozni a szélsőségeseket, hogy hozzáférjenek a menedékhelyekhez. A külföldi tapasztalatok azt mutatják, hogy a nagy menekültügyi és migráns központok az iszlám szélsőségesség legfontosabb központjává válhatnak. Egy ilyen jelenség nem jelentkezhethet uniós területen, megakadályozva ezzel az iszlám szélsőségesség további terjedését.

3.4. Szélsőség-ellenes Ideológiák Elleni Ajánlások

36. **HÍRSZERZÉSI SZOLGÁLTATÁSOK:** Az iszlám szélsőségesség népszerű forrásainak azonosítása. A források listájának pontos összetétele különbözik, de egyes források ismételtelen megjelennek az iszlám szélsőséges irodalomban. Ezeket a kiadványokat kell meghatározni, és értékelni kell a radikalizálódási potenciált.
37. **IGAZSÁGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK:** Az iszlám szélsőségesség megnevezett forrásaival kapcsolatos szakértői értékelés. Nyilvánvalóan szélsőséges tartalmat kell értékelni annak jogszerűségéhez. Az értékelést jogi szakértők és az iszlám szélsőséges tartalmak elismert tudósai végezzék.
38. **IGAZSÁGÜGYI / RENDŐRSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK:** Törölje az illegális szélsőséges tartalmat. Ha a szélsőségesek erőszakos cselekményeket követelnek, vagy valamilyen okból jogellenes tartalmat állítanak elő, a bűnügyi hatóságoknak megfelelő intézkedéseket kell tenniük.
39. **RENDŐRSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK:** Állítsunk be egy nemzeti áttételi egységet az internetszolgáltatókkal való együttműködésre. Nemzeti referraló egységeket kell létrehozni, hogy segítsék az internetszolgáltatókat szélsőséges tartalom felfedezésében, majd ezt követően távolítsák el, ha megszegik tartalmi irányelveiket.
40. **INTERNET SZOLGÁLTATÓK:** Tegyen többet az iszlám szélsőséges tartalmak leküzdésére. A Facebookon, a Twitteren, a Google-on és más hasonló cégeknél nem szabad közvetett szerepet játszani az iszlám szélsőségesség elterjedésének lehetővé tételében.

41. **CIVIL TÁRSADALOM / VALLÁSI SZERVEZETEK, PRIVÁT SZEKTOR:** Csak a radikalizálódási potenciállal rendelkező tartalmakat magyarázza megjegyzésekkel. Az ilyen tartalmat a szólásszabadságot szabályozó törvények védhetik, de csak az elismert tudósok magyarázó megjegyzéseivel terjeszthetik el radikalizálási potenciáljuk eltávolítására.
42. **OKTATÁSI SZOLGÁLTATÁSOK, VALLÁSI SZERVEZETEK:** Ne használjon a Korán fordításait, amelyeket az iszlám szélsőségesek terjesztenek. A Korán néhány fordítását az iszlám szélsőségesek használják narratíváik támogatására, ezért el kell kerülni őket.
43. **OKTATÁSI SZOLGÁLTATÁSOK:** A nemzeti imámok és az iszlám ösztöndíjasok képzésének létrehozása. Ennek az intézkedésnek az a célja, hogy ne növelje az ellenállóképességet, hanem csökkenti az iszlám szélsőséges narratívák népszerűségét a szélesebb iszlám diskurzuson belül.

3.5. Kiegészítő ajánlások

44. **NEMZETI KORMÁNYZATOK:** Az érintett szereplők képzése az iszlám szélsőségesség alapjairól és jelenlegi fenyegetéséről. Az iszlám szélsőségesség elleni hatékony küzdelem a tudás hiányában lehetetlen.
45. **NEMZETI KORMÁNYZATOK, HÍRSZERZÉSI SZOLGÁLTATOK:** Engedélyezzék a hírszerző szolgáltatásokat a növekvő iszlám szélsőségességgel kapcsolatos ismeretek bővítésével kapcsolatban a kulcsfontosságú állami szereplők körében. A hírszerzési szolgáltatásoknak lehetővé kell tenniük, hogy megosszák véleményüket, és tájékoztassák a kulcsfontosságú szélsőségesség-ellenes szereplőket, valamint a nyilvánosságot a folyamatban lévő helyzetről.
46. **NEMZETI KORMÁNYOK:** Megfelelő nyelvi készségekkel rendelkező csapatot összeállítani. Az iszlám szélsőségességet az EU-ban gyakran különféle kisebbségi populációkban találják meg, amelyek más nyelvet beszélnek (például arab, farzsi, török stb.).
47. **NEMZETI KORMÁNYOK:** Meg kell határozni az ellen-szélsőségértékelési folyamatokat. A szélsőségesség elleni küzdelemre egy hatékony, bizonyítékokon alapuló megközelítés kialakítására van szükség.
48. **NEMZETI KORMÁNYOK:** A nem kormányzati ellen-szélsőségességgel kapcsolatos kezdeményezések finanszírozásának növelése. Az erőszakmentes szélsőségek megelőzésére és leküzdésére tett erőfeszítések gyakran elkeserítően alulfinanszírozottak.
49. **NEMZETI KORMÁNYOK:** A szélsőségekkel kapcsolatos kutatások finanszírozásának növelése és az ellene való küzdelem lehetőségei. Növelni kell a tudományágot érintő tudósok számát, valamint az állami forrásokat.

4. Konklúzió

A fenti modell és az abból eredő politikai javaslatok egyértelmű irányvonalat kínálnak az iszlám extrémizmus ellen. A fenyegetést mind a három fronton egyidejűleg kell megoldani az iszlám szélsőségesre hajlamos népesség rugalmasságának növelésére irányuló intézkedésekkel, a keményvonalú iszlám szélsőségesek elleni intézkedésekkel és az iszlám szélsőségeség ideológiájával szembeni intézkedésekre. Összefogásukkor a három pillér alábecsülte az iszlám szélsőségek forrásait, proliferációját és befogadását, és a hosszú távú túlélést a kezelendő területen nagyon nehezíti.

Természetesen a modell alkalmazását a nemzeti szakpolitikai gyakorlathoz kell kötni. Néhány EU-tagállam már végrehajtotta a fent említett ajánlások egy részét, míg mások elmaradtak az iszlám szélsőségeség fenyegetésének elismerése tekintetében. Állam-specifikus ajánlásokra van tehát szükség, amelyek nem szerepelnek ebben a dokumentumban, de rendelkezésre állnak.

Az iszlám szélsőségeség elleni küzdelem várhatóan hosszú távú, elhúzódó erőfeszítés lesz a különböző generációkon át. Ugyanakkor az iszlám szélsőségesek maguk is azt bizonyították, hogy komoly fenyegetést jelentenek, amelyet nem szabad figyelmen kívül hagyni, illetve engedni, hogy kezelhetetlen mennyiségűre növekedjen. Ezért elengedhetetlen, hogy az iszlám szélsőségeség minden fronton kezelve legyen.

Centrum SEBEVĚDOMÉ ČESKO z.ú.

Na baště sv. Jiří 260/11, CZ-160 00 Praha 6 – Hradčany

www.sebevedome-cesko.cz